

DECIZIE

29 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova, Nadejda Toma
Constantin Alerguș, Ion Corolevschi

examinând recursul declarat de către Roman Gaină reprezentat de către avocatul Angela Istrate, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei de construcție și reparație „Rassvet” societate cu răspundere limitată și Societății cu răspundere limitată „Ilvicons” împotriva lui Roman Gaină cu privire la încasarea datoriilor rezultate din contractele de antrepriză și a dobânzilor de întârziere, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2014, prin care a fost respins apelul declarat de către Roman Gaină și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 27 octombrie 2010, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 05 septembrie 2006, SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” a depus o cerere de chemare în judecata împotriva lui Roman Găină cu privire la încasarea datoriilor rezultate din contractele de antrepriză.

În motivarea acțiunii reclamantele au indicat că la 19 noiembrie 2005, între SRL „Rassvet” și Roman Găină a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 1, în baza căruia SRL „Rassvet”, în calitate de antreprenor, și-a asumat obligațiunea să efectueze anumite lucrări de construcții și reparații la blocul locativ din str.Florilor,34 (adresa nouă - str. Florilor,34/1), mun. Chișinău, iar pârâtul, în calitate de client, și-a asumat obligațiunea să recepționeze aceste lucrări și să plătească prețul convenit în contract.

Menționează că din luna noiembrie 2005 până în luna august 2006, pe măsura efectuării lucrărilor, pârâtul parțial a achitat suma de 1016000 lei din retribuiția convenită de contract.

Susțin că din luna noiembrie 2005 până în luna august 2006, SRL „Rassvet” a efectuat integral lucrările comandate de client corespunzător devizului estimativ de cheltuieli și prețurilor la lucrări contractate în acordurile adiționale nr.nr. 1, 2 și 3, anexate la contractul de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005.

Afirmă că la 21 august 2006, SRL „Rassvet” a înaintat pârâtului sub semnătură actul cu privire la finisarea faptică a lucrărilor contractate, în care a fost indicat expres și prețul total al acestor lucrări spre achitare și tot la aceeași dată, l-a

înștiințat pe pârât despre faptul transmiterii lucrărilor efectuate și bunurilor materiale cât și responsabilitatea asupra lor, la obiectul și locul executării contractului de antrepriză de la societate către pârât.

Invocă că în urma tranzacțiilor efectuate între părți, pârâtul de facto a recepționat actul cu privire la finisarea faptică a lucrărilor contractate, cât și lucrările efectuate de societate, însă până în prezent, n-a dat nici o declarație în vederea recepționării acestor lucrări și nici nu le-a reclamat sub careva aspecte privitor la calitate și nici nu le-a achitat.

Mai invocă că conform contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, acordului adițional nr. 2 din 06 aprilie 2006, anexei nr. 1, acordului adițional nr. 3 din 16 iunie 2006 și actului din 21 august 2006 cu privire la finisarea lucrărilor contractate, pârâtul are datoria față de SRL „Rassvet” pentru lucrările, ce i s-au executat, în sumă de 2778813 lei.

Menționează că la 26 aprilie 2005, între SRL „Ilvicons” și Roman Găină a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 002, în baza căruia societatea, în calitate de antreprenor, și-a asumat obligațiunea de a efectua din contul său construcția și montarea blocului locativ din str. Florilor,34, mun. Chișinău (adresa nouă - str.Florilor,34/1), iar pârâtul, în calitate de client, și-a asumat obligațiunea să recepționeze aceste lucrări și să achite prețul convenit în contract.

Menționează că în perioada aprilie 2005 - august 2006, pârâtul parțial a achitat suma de 1216460 lei din retribuția convenită de contract.

Susțin că din luna aprilie 2005 până în luna decembrie 2005, SRL „Ilvicons” a efectuat integral lucrările comandate de client corespunzător devizului estimativ de cheltuieli și prețurilor la lucrări contractate de părți.

Afirmă că în luna decembrie 2005, SRL „Ilvicons” a finisat lucrările de construcție și montaj prevăzute de contract, după ce a înaintat pârâtului actele cu privire la finisarea faptică a lucrărilor contractate, în care sunt indicate expres și prețurile acestor lucrări, care au fost înaintate pârâtului spre achitate.

Invocă că în baza tranzacțiilor efectuate între părți, pârâtul a recepționat actele cu privire la finisarea faptică a lucrărilor contractate, cât și lucrările efectuate de societate, însă până în prezent, ultimul n-a dat nici o declarație în vederea recepționării acestor lucrări și nici nu le-a reclamat sub careva aspecte privitor la calitate, dar nici nu le-a achitat.

Mai invocă că conform contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005, anexei prețurilor din 26 aprilie 2006 adițional la contractul nr. 002 din 26 aprilie 2005, scrisorii de garanție din 30 iunie 2006, acordului adițional nr. 1 din 01 septembrie 2005 la contract, acordului adițional nr. 2 din 27 aprilie 2005 la contract și actelor cu privire la finisarea faptică a lucrărilor contractate, pârâtul are datorie față de SRL „Ilvicons” în sumă de 3650154,18 lei, ce constituie din suma de 614110,50 lei - pentru lucrările efectuate; suma de 556803,18 lei - în mijloace bănești - penalitatea de întârziere și suma de 2479240,50 lei, în formă de 2 apartamente la alegerea societății.

Insistă că în prezent, pârâtul se eschivează de la onorarea obligațiilor sale, nu răspunde la telefoanele de contact, nu se găsește pe adresa indicată în contract și plus la toate a preluat etapa de finisare în vederea înstrăinării apartamentelor din imobilul construit în baza contractelor de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005 cu SRL „Rassvet” și nr. 002 din 26 aprilie 2005 cu SRL „Ilvicons”.

Afirmă reclamantele că și-au îndeplinit obligațiunile sale cu diligență și bună credință, fapt ce se confirmă prin construcția faptică existentă și actele privind finisarea lucrărilor contractate, iar lipsa răspunsului, lipsa pretențiilor și lipsa cărorva referințe, ca urmare a recepționării de către pârât a actelor cu privire la finisarea lucrărilor contractate, denotă faptul că prestația nu este contestată și că lucrările executate în baza contractelor de antrepriză sunt recepționate fără careva rezerve.

Prin urmare, SRL „Rassvet” solicită încasarea de la Roman Gaină a datoriei în sumă de 2778813 lei pentru lucrările efectuate, a taxei de stat în sumă de 83365 lei și a cheltuielilor de asistență juridică, iar SRL „Ilvicons” solicită încasarea de la Roman Gaină a datoriei în sumă de 3650154,18 lei, a taxei de stat în sumă de 109505 lei și a cheltuielilor de asistență juridică.

La 12 martie 2007, SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” au depus o cerere de modificare a pretențiilor, astfel, SRL „Rassvet” a solicitat rezilierea contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, încheiat între societate și Roman Gaină, repararea prejudiciului material și încasarea venitului ratat, a taxei de stat și a cheltuielilor de asistență juridică, menționând că calculul acestor prejudicii va fi prezentat suplimentar, iar SRL „Ilvicons” a solicitat rezilierea contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005, încheiat între societate și Roman Gaină și încasarea venitului ratat, a taxei de stat și a cheltuielilor de asistență juridică, menționând că calculul acestor prejudicii va fi prezentat suplimentar.

În susținerea pretențiilor sale au indicat că pârâtul nu a permis antreprenorilor să pregătească actele necesare și să dea blocul locativ în mod legal în exploatare, astfel, pârâtul a reziliat faptic contractele de antrepriză cu antreprenorii, încălcând esențial prevederile contractelor de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005 și nr. 1 din 19 noiembrie 2005, având ca scop eschivarea de la îndeplinirea obligațiunilor contractuale asumate.

Menționează că încălcările contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, încheiat între SRL „Rassvet” și Roman Gaină sunt: pârâtul a încălcat pct. 2.1 al contractului prin faptul că în calitate de client nu a recepționat de la antreprenor lucrările conform documentației și actelor normative, nu a permis antreprenorului să finiseze lucrările și să îndeplinească documentația din cartea tehnică a construcției, a dat în exploatarea blocul locativ cu toate că conform contractului, recepția imobilului se află în obligațiunea antreprenorilor; a încălcat pct. 5.4 al contractului prin faptul că în calitate de client nu a semnat actele privind realizarea lucrărilor de construcție, nu s-a achitat conform actelor privind realizarea lucrărilor față de antreprenor, astfel nefiind achitată retribuiția prevăzută de contractul de antrepriză; a încălcat pct. 5.5 al contractului prin faptul că în calitate de client n-a achitat cheltuielile pentru transport în mărime de 7,5% de la prețul materialelor transportate de antreprenor și a încălcat pct. 5.8 al contractului prin faptul că în calitate de client n-a achitat penalitățile de întârziere calculate din neachitarea retribuiției prevăzute de contract.

Susțin că încălcările contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005, încheiat între SRL „Ilvicons” și Roman Gaină sunt: pârâtul a încălcat pct. 2.1 și pct. 7.7 ale contractului prin faptul că în calitate de client nu a recepționat de la antreprenor lucrările conform documentației și actelor normative (art. 957 alin. (2) din Codul civil), nu a permis antreprenorului să finiseze și să îndeplinească

documentația din cartea tehnică a construcției și a dat în exploatarea blocul locativ cu toate că potrivit contractului, recepția imobilului se află în obligațiunea societăților; a încălcat pct. 5.3 și pct. 5.6 ale contractului prin faptul că în calitate de client nu a semnat actele privind realizarea lucrărilor de construcție, n-a achitat antreprenorului retribuirea pentru edificarea blocului locativ potrivit contractului și n-a achitat antreprenorului retribuirea în mărime de 25% de la suma lucrărilor pentru creditarea construcției și a încălcat pct. 5.10 al contractului prin faptul că n-a achitat penalitățile de întârziere calculate din neachitarea retribuirii prevăzute de contract.

Afirmă că conform contractelor de antrepriză menționate, societățile au creditat investițiile necesare pentru edificarea blocului locativ. Astfel, bunul imobil a fost construit din propriile surse financiare, propriile materiale de construcție și propriile forțe de muncă ale antreprenorilor, fapt ce se confirmă prin facturile fiscale, actele privind realizarea lucrărilor și actele de control întocmite de CCCEC.

Cu referire la prevederile art. 947 din Codul civil, invocă că conform contractelor de antrepriză, urma ca antreprenorii la finisarea blocului locativ până la recepția finală și, anume, la recepția de la terminarea lucrărilor să pregătească actele necesare pentru recepție și să transmită investițiile sale sub formă de bloc locativ împreună cu actele de însoțire (facturi fiscale), cât și dreptul de proprietate asupra bunului imobil clientului Roman Găină, iar ultimul trebuia să recepționeze blocul locativ prin intermediul actelor de rigoare și să achite retribuirea prevăzută de contracte, ca ulterior să devină proprietar al blocului locativ.

Însă, pârâțul, încălcând esențial prevederile contractelor de antrepriză, a sustras pe ascuns de la antreprenori cartea tehnică a construcției, a comunicat informație falsă organelor abilitate de stat precum că el este investitorul și proprietarul bunurilor materiale folosite la edificarea blocului locative, a dat în exploatare blocul locativ pe numele său fără înștiințarea antreprenorilor și nu a achitat retribuirea prevăzută de contractele de antrepriză.

Mai invocă că de către pârât a fost admisă încălcarea prevederilor art. 735 din Codul civil prin neexecutarea obligațiilor esențiale prevăzute de contractele de antrepriză.

SRL „Rassvet” susține că prin faptul că pârâțul n-a respectat obligațiunile contractuale și, anume, n-a achitat la locul și în modul convenit retribuirea contractuală potrivit pct. pct. 5.3; 5,5; 5,8; 5,11 ale contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, ultimul a prejudiciat material antreprenorul sub formă de sancțiuni, care sunt calculate și aplicate societății de către inspectoratul fiscal de stat pentru neachitarea plăților obligatorii ce rezultă din prezentarea în dările de seamă față de IFS a actelor privind realizarea lucrărilor factice la blocul locativ din str. Florilor, 34/1, mun. Chișinău.

Menționează că pârâțul a încălcat prevederile contractului și s-a înregistrat ca proprietar al blocului locativ și a apartamentelor după el fără recepționarea blocului locativ de la antreprenori și fără achitarea costului bunului imobil față de societăți, astfel, i-a lipsit de posibilitatea de a dispune și de a beneficia de investițiile folosite la edificarea blocului locativ și de venitul ratat, care putea fi posibil în condițiile unui comportament normal din partea pârâțului în realizarea contractelor de antrepriză.

Susțin că calculul prejudiciului material sub formă de venit ratat al SRL „Rassvet” este întocmit în baza posibilităților de plată pentru lucrările efectuate conform contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005.

Afirmă că calculul prejudiciului material sub formă de venit ratat al SRL „Ilvicons” este întocmit în baza posibilităților de plată pentru lucrările efectuate potrivit contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005.

La 12 aprilie 2007, SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” au depus o cerere de modificare a acțiunii, solicitând înlăturarea impedimentelor în vederea folosirii blocului locativ din str. Florilor,34/1, mun. Chișinău prin evacuarea pârâtului Roman Găină din blocul de locuit din str. Florilor,34/1, mun. Chișinău, cât și a pazei puse de ultimul și revendicarea blocului de locuit din str. Florilor,34/1, mun. Chișinău din posesia ilegală a lui Roman Găină în folosul și posesia societăților.

La 04 iunie 2008, SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” au depus o cerere de chemare în judecată modificată și concretizată, prin care SRL „Rassvet” a solicitat încasarea de la Roman Găină a datoriei de bază pentru lucrările de construcție în sumă de 2993090 lei, a penalității de întârziere conform contractului calculate pentru 6 luni în sumă de 721636,20 lei, a despăgubirilor întru repararea prejudiciului în partea neacoperită prin clauza penală – 392677,30 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 55576,26 lei și a taxei de stat în sumă de 83365 lei, iar SRL „Ilvicons” a solicitat încasarea de la Roman Găină a datoriei de bază pentru lucrările de construcție în sumă de 3093351 lei, a penalității de întârziere conform contractului calculate pentru 6 luni – 775765,80 lei, a despăgubirilor întru repararea prejudiciului în partea neacoperită prin clauza penală – 306907,06 lei și a taxei de stat în sumă de 109505 lei.

În susținerea cerințelor sale SRL „Rassvet” a indicat că la 19 noiembrie 2005, între societate și Roman Găină a fost încheiat contractul de antrepriză, în baza cărui societatea, în calitate de antreprenor, a efectuat lucrări de construcție și tencuială a blocului locativ din str. Florilor,34/1, mun. Chișinău, din propriile surse financiare, propriile materiale de construcție și propriile forțe de muncă. Valoarea totală a lucrărilor plus materialele de construcție constituie 4009090 lei, din care: actul cu privire la efectuarea faptică a lucrărilor din 21 august 2006 - 3794813 lei; materiale de construcție la actul din 21 august 2006 - 154094 lei; actul cu privire la efectuarea faptică a lucrărilor din 28 decembrie 2006 - 38532 lei; materiale de construcție la actul din 28 decembrie 2006 - 21651 lei.

Menționează că suma achitată de pârât în perioada aprilie 2005 - august 2006, constituie 1016000 lei, astfel, suma datoriei restante fiind de 2993090 lei.

Consideră că pârâtul a încălcat prevederile art. 946 și art. 947 din Codul civil și, în special, pct. 5.4 al contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, în care se indică expres că pârâtul se va achita cu antreprenorul conform actului de efectuare faptică a lucrărilor de construcție.

Susține că faptul efectuării lucrărilor de către SRL „Rassvet” și recepționării de către pârât se probează prin înscrierile în cartea tehnică a construcției, prin actul cu privire la efectuarea lucrărilor faptice de construcție recepționat și semnat de Roman Găină, precum și prin procesul-verbal de recepție finală a construcției nr. 536 - L din 21 iunie 2006.

Afirmă că motivul încasării penalității de întârziere (art. 624 Cod civil) constă în repararea prejudiciului evaluat anticipat de părțile contractante în caz de neexecutare a obligației în termenii stabiliți de contract.

În privința despăgubirii, în partea neacoperită prin clauza penală, societatea a invocat prevederile art. 626 alin. (2) și art. 619 alin (1) din Codul civil și punctul 5.4 al contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, susținând că dobânda de întârziere calculată pentru perioada de 2 ani, adică prejudiciul cauzat, depășește suma penalităților de întârziere cu suma de 392677,30 lei, astfel, se cere plata despăgubirilor în acoperirea pagubei pricinuite prin folosirea de către pârât a surselor financiare ale societăților pe perioada întârzierii achitării, care se calculează conform art. 619 și art. 626 din Codul civil.

SRL „Ilvicons” a invocat că datoria în sumă de 3093350 lei s-a format ca rezultat al neexecutării contractului de antrepriză încheiat la 26 aprilie 2005 cu Roman Gaină, ca urmare a căruia societatea, în calitate de antreprenor general, a efectuat lucrările de construcție și montare la blocul locativ din str. Florilor, 34/1, mun. Chișinău, din propriile surse financiare, propriile materiale de construcție și propriile forțe de muncă. Astfel, valoarea totală a lucrărilor plus materialele de construcție, constituie 4309811 lei.

Menționează că suma achitată de Roman Gaină în perioada aprilie 2005 - august 2006 constituie – 1216460 lei, respectiv suma datoriei este 3093351 lei.

Consideră că pârâtul a încălcat prevederile art. 946 și art. 947 din Codul civil și, în special, punctul 5.3 al contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005, în care se indică expres că Roman Găină, la finisarea lucrărilor de construcție și montarea blocului locativ, va achita integral antreprenorului costul tuturor lucrărilor efectuate.

Faptul că lucrările au fost efectuate de către societate și recepționate de pârât se probează prin înscrierile în cartea tehnică a construcției din luna decembrie 2005 cu privire la finisarea lucrărilor de montare a construcției în cauză, prin actele cu privire la efectuarea faptică a lucrărilor din 14 aprilie 2006 și 21 aprilie 2006 semnate de Roman Găină, precum și prin procesul-verbal de recepție finală a construcției nr. 536 - L din 21 iunie 2006.

Penalitățile de întârziere contractuale calculate pentru 6 luni în sumă de 775765,80 lei le întemeiază pe pct. 5.10 al contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005 și pe art. 624 din Codul civil, susținând că motivul încasării penalității de întârziere constă în repararea prejudiciului evaluat anticipat de părțile contractante în caz de neexecutare a obligației în termenii stabiliți de contract.

În privința despăgubirii, în partea neacoperită prin clauza penală, societatea indică prevederile art. 626 alin. (2) și art. 619 alin (1) din Codul civil și punctul 5.3 al contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005, invocând că dobânda de întârziere calculată pentru perioada de 2 ani, adică prejudiciul cauzat depășește suma penalităților de întârziere cu suma de 306907,06 lei, astfel, se cere plata despăgubirilor în acoperirea pagubei pricinuite prin folosirea de către pârât a surselor financiare ale societăților pe perioada întârzierii achitării, care se calculează conform art. 619 și art. 626 din Codul civil, pentru perioada de întârziere 21 iunie 2006 (data recepției finale) - până în prezent.

Reclamantele insistă că și-au îndeplinit obligațiunile sale așa cum prevede legislația în vigoare, cu diligență și bună credință, ce se confirmă prin construcția

faptică existentă și prin procesul-verbal de recepție finală nr. 536 - L din 21 iunie 2006, pe când pârâtul până în prezent n-a achitat societăților valoarea totală a retribuției convenite pentru lucrările efectuate în baza contractelor de antrepriză.

La 29 aprilie 2010, SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” au depus o cerere de concretizare a cerințelor (f. d. 146 vol. IV), astfel, SRL „Rassvet” a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei pentru lucrările de construcție plus materiale în sumă de 2993090 lei, a dobânzii de întârziere pentru 03 ani și 10 luni în sumă de 1971149,20 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 55576,26 lei și a taxei de stat în sumă de 83365 lei, iar SRL „Ilvicons” a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei pentru lucrările de construcție plus materiale în sumă de 3093351 lei, a dobânzii de întârziere pentru 03 ani și 10 luni în mărime de 2037572,80 lei, a cheltuielilor de asistență juridică conform contractului în sumă de 55576,26 lei și a taxei de stat în sumă de 109505 lei.

Ulterior, în cadrul dezbaterilor judiciare, SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” și-au concretizat pretențiilor, solicitând SRL „Rassvet” încasarea din contul pârâtului a datoriei pentru lucrările de antrepriză și materialele de construcție în sumă de 2896619 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 1828586,90 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 55576,26 lei și a taxei de stat în sumă de 83365 lei, iar SRL „Ilvicons” a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei pentru lucrările de antrepriză și materialele de construcție în sumă de 3093351 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 1952780,80 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 55576,26 lei și a taxei de stat în sumă de 109505 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 27 octombrie 2010 acțiunea a fost admisă parțial. A fost încasat de la Roman Gaină în beneficiul SRL „Rassvet” datoria în sumă de 2896619 lei, dobânda de întârziere în sumă de 1828586,90 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 138945 lei. A fost încasat de la Roman Gaină în beneficiul SRL „Ilvicons” datoria în sumă de 3093351 lei, dobânda de întârziere în sumă de 1952780,80 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 109505 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost încasată taxa de stat de la Roman Gaină în mărime de 100270 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2012 a fost respins apelul declarat de către Roman Gaină și menținută hotărârea primei instanțe. A fost dispusă încasarea de la Roman Gaină a dobânzilor de întârziere apărute în perioada de după pronunțarea hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 27 octombrie 2010 și până la pronunțarea deciziei instanței de apel: în beneficiul SRL „Rassvet” în sumă de 612190,04 lei și în beneficiul SRL „Ilvicons” în sumă de 654089,92 lei.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 mai 2013 a fost admis recursul declarat de către Roman Gaină, casată integral decizia instanței de apel și restituită pricina spre rejudecare în instanța de apel, de un alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2014 a fost respins apelul declarat de către Roman Gaină și menținută hotărârea primei instanțe.

La 16 februarie 2015 și 06 mai 2015, în termenul prevăzut de lege, Roman Gaină reprezentat de către avocatul Angela Istrate a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea integrală a acțiunii.

Recurentul Roman Gaină reprezentat de către avocatul Angela Istrate, în motivarea recursului, a indicat că hotărârile judecătorești sunt neîntemeiate și ilegale.

Menționează că instanțele judecătorești au încălcat prevederile art. 38 alin.(1) CPC, care statuiază că acțiunea se intentează în instanța de la domiciliul sau de la locul de aflare a pârâtului, iar art. 385 alin. (2) CPC prevede că nerespectarea regulilor cu referire la competența constituie o eroare judiciară care nu poate fi corectată în instanța de apel și în acest caz, cauza urmează a fi trimisă la o nouă examinare în primă instanță conform competenței.

Reține că domiciliul recurentului se afla în sectorul Centru mun. Chișinău, bd.Negruzzi,6, apartamentul nr. 42, respectiv, instanța competentă este Judecătoria Centru mun. Chișinău, pe când acțiunea a fost înaintată la Judecătoria Rîșcani mun.Chișinău.

Susține că instanțele judecătorești au dat o motivare arbitrară soluției adoptate, contrar prevederilor art. art. 239 și 241 alin. (5) CPC.

Afirmă că instanțele judecătorești au trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, iar instanța de apel s-a referit în general la unele constatări reținute la adoptarea hotărârii de prima instanță, fără a verifica legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Invocă că la materialele cauzei nu există în original contractele de antrepriză, acordurile adiționale la acestea, anexele cu estimări, actele de executare a lucrărilor de antrepriză, dispozițiile de plată, ordinele de încasare, facturile fiscale eliberate lui spre plată sau cel puțin contul de plată, conform căruia intimatele și-ar justifica înaintarea cerințelor de plată a obligațiilor contractuale.

Mai invocă că instanța de apel, deși, constată semnarea de către recurent a contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, a omis să se pronunțe asupra clauzei contractuale ce ține de termenul contractului.

Susține că conform pct. 3. 1 din contractul de antrepriză enunțat, termenele de executare a lucrărilor nu sunt determinate, iar caracterul nedeterminat al termenului de executare impune creditorul la înaintarea cererii de plată față de debitor, fapt omis de către SRL „Rassvet”.

Afirmă că nici în prima instanță și nici în instanța de apel nu au fost administrate probe pertinente privind înaintarea cererilor de plată.

Menționează că conform contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005 și, anume, pct. 3.1, termenul contractului este de 240 zile de la momentul semnării acestui contract. Astfel, termenul contractului a devenit scadent la 13 decembrie 2005.

Invocă că în termenul indicat, SRL „Ilvicons” nu a predat lucrarea conform modului stabilit în contract și, prin urmare, nu este clară soluția dată de către instanțele judecătorești privitor la momentul apariției obligației, precum și temeiul executării acesteia.

Mai invocă că instanța de apel a concluzionat precum că recurentul, în cadrul examinării cauzei, nu a probat faptul transmiterii materialelor pentru realizarea lucrărilor și nici nu a dovedit că în valoarea lucrărilor efectuate au fost incluse materialele procurate de către acesta.

Consideră că această concluzie este eronată și nefondată, deoarece demersul privind anexarea la materialele dosarului a probelor enunțate a fost respins de către însăși instanța de apel, prin care fapt s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece s-a limitat dreptul recurentului de a-și apăra poziția, astfel, fiind defavorizat în coraport cu cealaltă parte.

Insistă că conform actului de revizie economico-financiară, întocmit de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, la care face trimitere instanța de judecată, materialele de construcție în valoare de 8299918 lei au fost procurate de către beneficiarul Roman Gaină.

Reține că conform concluziei date, precum și concluziilor expertizelor, cât și din alte probe rezultă că recurentul a efectuat în beneficiul SRL „Rassvet” o supraplătă, valoarea căreia constituie 772950 lei.

Susține că nici prima instanță, nici instanța de apel nu au supus unei cercetări circumstanțele de fapt care au generat apariția litigiului în speță, în raport cu clauzele contractuale stabilite de părțile contractante.

Menționează că atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, recurentul a insistat asupra admiterii încălcărilor de către intimate la întocmirea devizului de lucrări, prin majorarea nejustificată a costului lucrărilor, motiv care a și constituit temei de refuz în achitarea integrală a sumei, conform actelor de executare a lucrărilor întocmite de către antreprenori.

Afirmă că instanțele judecătorești au lăsat fără o analiză și apreciere corespunzătoare acordul adițional nr. 2 din 06 aprilie 2006 la contractul de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, unde în pct. 8 a fost indicat că pregătirea soluției de ciment este la prețul de 120 lei/m³, iar în celălalt acord, aceeași lucrare este estimată la prețul de 80 lei/m³, însă acest fapt nu a fost supus verificării.

Invocă că instanțele judecătorești, deși, au dispus ordonarea expertizelor, au apreciat arbitrar concluziile din rapoartele de expertiză nr. 303 din 12 februarie 2010, nr. 2242 din 17 octombrie 2011 și nr. 181 din 25 ianuarie 2012.

Mai invocă că prin rapoartele de expertiză menționate au fost constatate încălcări la întocmirea devizului de cheltuieli, precum și a fost constatat că a fost majorat nejustificat costul acestora, fără a fi elaborat calculul cu indicarea componenței lucrărilor.

Menționează că soluționând litigiul, instanțele judecătorești au aplicat norme de drept care se referă la dispoziții generale privind obligațiile, precum și dispoziții cu privire la contract și la conținutul contractului. În speță, însă, raporturile juridice dintre părți urmează a fi soluționate conform prevederilor capitolului XI (secțiunea 1 și 2) din Codul civil, fiind unele ce reiese din contract de antrepriză.

Susține că instanțele judecătorești greșit au interpretat prevederile art. 619 din Codul civil, deoarece punerea în întârziere nu a fost justificată de către intimate.

De asemenea, instanțele judecătorești greșit au interpretat și prevederile art.949 alin. (1) din Codul civil, care statuiază că în cazul necesității depășirii esențiale a devizului, antreprenorul este obligat să informeze imediat clientul despre acest fapt. Nerespectarea unei astfel de obligații acordă clientului dreptul de a cere rezilierea contractului și repararea prejudiciului cauzat sau eliberarea lui de obligația acoperirii cheltuielilor ce depășesc devizul convenit..

Afirmă că actul privind executarea lucrărilor de construcție prezentat de către SRL „Rassvet” în sumă de 3794813 lei contravine cerințelor legislației în vigoare, costul real constituind 538931 lei.

Invocă că conform concluziilor expertului, SRL „Ilvicons”, de asemenea, nejustificat a majorat costul lucrărilor efectuate la construcția blocului locativ din str. Florilor, 34/1, mun. Chișinău în volum total, inclusiv mansardei și a parapetului în nivelul etajului șase cu 656241 lei.

Cu referire la cele indicate și la art. 617 alin. (5) din Codul civil, mai invocă că debitorul nu este în întârziere atâta timp cât prestația nu a avut loc din cauza unor împrejurări neimputabile debitorului.

Mai invocă că instanțele judecătorești urmau să scoată cererea de chemare în judecată de pe rol, deoarece intimatele nu au înaintat careva cereri de soluționare prealabilă a litigiului, pe când conform art. 259 din Codul civil, procedura prealabilă de soluționare a litigiilor este una obligatorie pentru obligațiile de antrepriză.

Prin referința depusă la 27 aprilie 2015 SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” au solicitat respingerea recursului și menținerea hotărârilor judecătorești.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 29 aprilie 2015 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Roman Găină, SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons”, în urma concretizării cerințelor sale SRL „Rassvet” a solicitat încasarea din contul lui Roman Găină a datoriei pentru lucrările de construcție și materiale în sumă de 2993090 lei, dobânzii de întârziere pentru 3 ani și 10 luni în mărime de 1971149,20 lei, cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 55576,26 lei și pentru taxa de stat în sumă de 83365 lei, iar SRL „Ilvicons” a solicitat încasarea din contul lui Roman Găină în beneficiul său a datoriei pentru lucrările de construcție și materiale în sumă de 3093351 lei, dobânzii de întârziere pentru 3 ani și 10 luni în mărime de 2037572,80 lei, cheltuielilor pentru asistență juridică conform contractului în sumă de 55576,26 lei și pentru taxa de stat în sumă de 109505 lei.

Fiind investită cu judecarea acțiunii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la Roman Găină în beneficiul SRL „Rassvet” datoria în sumă de 2896619 lei, dobânda de întârziere în sumă de 1828586,90 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 138945 lei, de asemenea încasând de la Roman Găină în beneficiul SRL „Ilvicons” datoria în sumă de

3093351 lei, dobânda de întârziere în sumă de 1 952780,80 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 109505 lei, iar în rest respingând acțiunea. Totodată prima instanță a dispus încasarea din contul lui Roman Găină taxa de stat în mărime de 100270 lei.

În susținerea acestei concluzii prima instanță a reținut că după executarea lucrărilor de antrepriză, în baza contractelor de antrepriză încheiate cu Roman Găină, antreprenorii SRL „Rassvet” și SRL „Ilvicons” au întocmit actele de executare a lucrărilor de antrepriză în corespundere cu prevederile documentației de proiect și potrivit prețurilor convenite prin aceste contracte, care au fost prezentate lui Roman Găină pentru verificare și recepționare, pe când ultimul, deși a recepționat de la antreprenori lucrările și construcția în întregime, a refuzat să semneze actele prezentate de antreprenori cu privire la executarea lucrărilor.

La fel, cu referire la prevederile art. 572 alin. (2) Cod civil și art. 966 alin. (1) Cod civil, prima instanță a conchis că conform contractelor de antrepriză Roman Găina urma să achite retribuția conform anexelor la contract, în care s-a convenit asupra prețurilor și denumirea lucrărilor care urmau a fi efectuate potrivit documentației de proiect, însă Roman Găină a achitat societăților doar parțial costul lucrărilor de antrepriză executate, astfel înregistrând datorii pentru efectuarea acestor lucrări, pe care trebuie să le achite. Drept urmare, au fost respinse argumentele lui Roman Găină care a susținut că prețurile indicate în actele de efectuare a lucrărilor la etajele 4, 5, 6 sunt neîntemeiate și neprobate.

Judecând apelul declarat de către Roman Găină, instanța de apel a ajuns la concluzia respingerii acestuia ca neîntemeiat și a menține hotărârea primei instanțe, considerând că instanța a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii și a aplicat corect normele de drept material și procedural.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel conține o motivare arbitrară.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din raportul juridic creat în speță, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se în general la unele constatări reținute la adoptarea hotărârii de prima instanță, fără a verifica legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile stabilite de lege.

În acest context instanța de recurs ține să menționeze că instanța de apel la rejudecarea apelului nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs expuse în decizia de trimitere spre rejudecare a pricinii din 02 mai 2013 și anume, respingând

ca probe concluziile experților s-a limitat de a argumenta decizia doar din punct de vedere a antreprenorilor, fără a ține cont de faptul că raportul juridic apărut e posibil a fi soluționat corect și legal doar pe fondul unor concluzii a experților-specialiști în domeniul construcției, care este specific cazului dat, care după cum incontestabil se constată, cer cunoștințe speciale și pot fi elucidate doar prin posedarea acestora în acest domeniu și care pot fi constatate în urma efectuării unei expertize ordonate în acest sens.

Însă, instanța de apel rejudecând apelul nu a ținut cont de explicațiile părților și nu a numit o nouă expertiză a concluzionat că nu e necesară numirea unei expertize în comisie, încalcându-i astfel recurentului dreptul la un proces echitabil.

Iar, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Roman Gaină reprezentat de către avocatul Angela Istrate.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei de construcție și reparație „Rassvet” societate cu răspundere limitată și Societății cu răspundere limitată „Ilvicons” împotriva lui Roman Gaină cu privire la încasarea datoriilor rezultate din contractele de antrepriză și a dobânzilor de întârziere, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Svetlana Filincova
Nadejda Toma

Constantin Alerguș
Ion Corolevschi